

КОМЕНТАРИ НА НАЦРТ ЗАКОНА О ЕЛЕКТРОНСКИМ КОМУНИКАЦИЈАМА

Име и презиме	Марко Јовић
Назив организације / институције	A1 Srbija d.o.o. Beograd
Контакт телефон	060/0004011
e-mail адреса	M.Jovic@A1.rs

1. Општи коментари и сугестије на Нацрт Закона о електронским комуникацијама

Користимо прилику да овим путем изразимо задовољство A1 Srbija у погледу напора усмерених на доношење новог Закона о електронским комуникацијама који предложеним решењима и регулацијом представља унапређење у односу на постојећи закон.

Коментари A1 Srbija усмерени су у правцу стварања услова за даљи развој индустрије електронских комуникација кроз примену нових технологија при креирању услуга у циљу квалитетнијег живота грађана и ефикаснијег функционисања привредних субјеката и државе.

Имајући у виду чињеницу да регулаторни оквир увелико опредељује и усмерава правац развоја одређене гране индустрије, надамо се да ћете уважити запажања A1 Србија, те вам у наставку достављамо наше коментаре и сугестије.

2. Конкретан део Нацрт Закона о електронским комуникацијама чија се измена предлаже и предлог за измену		
Део Нацрт Закона о електронским комуникацијама чија се измена предлаже	Предлог за измену	Образложење предлога за измену
Члан 2.	Додати нови став који гласи: „Одредбе овог закона примењују се у случају када се другим прописима уређују обавезе оператора на другачији начин у односу на обавезе прописане овим законом“.	Наведена допуна се предлаже како би се обезбедило <i>lex specialis</i> дејство одредби ЗЕК-а, у погледу обавеза оператора које су уређене ЗЕК-ом, у односу на истоветна питања која се на другачији начин дефинишу другим законима. На тај начин би се разрешила спорна питања око примене различитих закона на исту ситуацију и обезбедила неопходна предвидивост пословања за операторе у погледу њихових обавеза.
Члан 90.	Додати нови став који гласи: „Процес преноса броја из става 10. овог члана оператори су обавези да спроведу у року од 2 радна дана од подношења захтева за пренос броја.“	Наведене измене се предлажу како би се дефинисало укупно трајање поступка преноса броја у циљу што ефикасније реализације права крајњих корисника у складу са актуелним трендовима и праксом на тржиштима земаља чланица ЕУ.

	<p>Став 8. потребно је допунити тако да гласи: „Регулатор управља информационим системом за пренос броја и одржава базу података пренетих бројева, водећи рачуна о заштити података о личности, ближе прописује услове и начин преноса броја, укључујући и пренос броја на даљину у складу са техничким могућностима, висину накнада за пренос броја из овог члана, временски период трајања процеса преноса броја, услове за одустанак од преноса броја, као и контактирање корисника од стране оператора даваоца броја након поднетог захтева.“</p>	<p>Такође, циљ предложене допуне става 8. је пружање одговарајућег правног основа за доношење правилника који би на свеобухватан начин ближе уредио сва питања од значаја за спровођење поступка преноса броја.</p>
<p>Члан 108.</p>	<p>Додати нови став који гласи: „За мобилне операторе се не ради прибављање појединачних дозвола за коришћење радио фреквенција за базне станице, већ само евидентирање.“</p>	<p>Одредбе члана 108. прописују да оператор као ималац дозволе за коришћење одређеног радио-фреквенцијског спектра која је издата по спроведеном поступку јавног надметања, има обавезу да за исти спектар прибавља и дозволу која се издаје по захтеву за сваку радио станицу, и да на тај начин још једном плаћа за дозволу за коришћење истог спектра. Уместо издавања појединачне дозволе за сваку</p>

		базну станицу, предлагемо да се врши евидентирање.
Члан 127.	<p>Допунити новим ставовима 2. и 3. који гласе:</p> <p>„Уговор из става 1. овог члана се може закључити у писаној форми или у електронској форми употребом електронског потписа, регистроване шеме електронске идентификације средњег нивоа поузданости и других средстава у складу са законом који уређује електронски документ, електронску идентификацију и услуге од поверења у електронском пословању.</p> <p>Оператор може закључити анекс претплатничког уговора из става 1. овог члана и у електронској форми употребом шеме електронске идентификације које нису уписане у регистар.“</p>	<p>Наведена допуна се предлаже у циљу прецизирања да је могуће закључење уговора уз употребу шема идентификације средњег нивоа. Такође, предаже се допуна одредбе у делу који се односи на употребу нерегистроване шеме идентификације код анекса уговора, имајући у виду да је оператор већ извршио идентификацију корисника приликом иницијалног закључивања претплатничког уговора, и на овај начин се омогућава брже и флексибилније закључивање анекса уговора (нарочито у ситуцијама када корисник не купује телефон уз уговор већ само узима услугу под повлашћеним ценама – <i>SIM only</i> понуда). Одредбе предложеног става 3. би се односиле искључиво на анекс уговора и у том случају би оператор преузимао ризик уколико би одлучио да употребљава шему електронске идентификације која није уписана у регистар.</p>
Члан 127.	Изменити став 2. и додати нови став 3. тако да гласе:	<p>Циљ предлога је да омогући:</p> <ul style="list-style-type: none"> • правни основ за прикупљање података о личности у циљу

	<p>Приликом закључења и у току трајања уговора за коришћење електронских комуникационих услуга оператор има право да изврши процену солвентности крајњег корисника повлачењем извештаја из базе података о задужености корисника, на начин прописан правилима руковаоца базе, у сврху доношења одлуке о пружању електронске комуникационе услуге, уз сагласност корисника. Оператор има право да доставља податке о измиривању обавеза крајњих корисника од значаја за процену солвентности, путем информационог система, бази података о задужености корисника прописану законом којим се уређују банке у сврху провере солвентности и кредитне способности корисника од стране банака и оператора електронских комуникација.</p> <p>Оператори имају право на накнаду трошкова за достављање података из претходног става овог члана, и уговором између оператора и руковаоца базе</p>	<p>повлачења извештаја из базе Кредитног бироа;</p> <ul style="list-style-type: none"> • правни основ за размену података о личности крајњих корисника оператора са базом Кредитног бироа; • да се предвиди право оператора на наплату трошкова које ће оператори имати за достављање ових података Кредитном бироу, исто као што и данас Кредитни биро наплаћује операторима повлачење извештаја о солвентности за сваког корисника. <p>Истичемо да је ово неопходно како би било несумњиво да оператори имају право на накнаду трошкова, а не само законску обавезу да достављају податке Кредитном бироу, све у циљу избегавања евентуалних различитих тумачења и неспоразума у вези са самом реализацијом достављања података.</p>
--	---	--

	<p>података уређује се износ накнаде трошкова за достављане података од стране оператора и као и ближе утврђивања сразмерног сета података релевантног за процену солвентности корисника.</p>	
<p>Члан 127.</p>	<p>Члан допунити новим ставом који гласи:</p> <p>„Оператор је овлашћен да приступа подацима садржаним у евиденцији о личним картама коју надлежни орган води у складу са законом који уређује личну карту, у циљу спречавања злоупотреба и превара приликом закључења претплатничког уговора и обезбеђивања тачности података о личности које обрађује у сврху пружања електронских комуникационих услуга“.</p>	<p>Наведену допуну предлажемо како би се операторима електронских комуникација омогућило да остваре приступ евиденцији о личним картама коју води надлежни орган (МУП), у складу са чланом 28. Закона о личној карти ("Сл. гласник РС", бр. 62/2006 и 36/2011) који прописује услове под којима надлежни орган може податке из евиденције давати државним и другим органима и организацијама, као и правним и физичким лицима, а који подразумевају:</p> <p>“1) да је субјект који тражи податке законом или другим прописима овлашћен да тражи и прима те податке; 2) да су субјекту који тражи податке ти подаци неопходни за извршавање послова из његове надлежности; 3) да субјект који тражи податке обезбеђује заштиту личних података.“</p>

		<p>Сматрамо да је потребно унети додатни став који би омогућио операторима да приступају подацима о неважећим личним картама и да изврше проверу валидности података, у сврху спречавања превара и злоупотреба приликом закључења претплатничког уговора (коришћењем украдених или фалсификованих личних карата) што би у великој мери допринело спречавању вршења наведених кривичних дела и причињавању значајне материјалне штете операторима (нарочито у случају када лице уз претплатнички уговор купује и мобилни телефон и другу терминалну опрему на рате, по повлашћеним условима).</p>
<p>Члан 128.</p>	<p>Из става 5. обрисати “на одређено време” и “под истим условима”</p>	<p>Постоје погодности које се дају корисницима приликом закључења уговора које се не могу аутоматски продужити након истека рока на који је уговор закључен. Након истека периода на који је уговор на одређено закључен, уговорни однос се аутоматски продужава на неодређено, али тада се не примењују исти услови као када је корисник био под уговорном обавезом од нпр. 2 године, јер се више не обрачунава повлашћена цена</p>

		<p>претплате уколико је претплатник изабрао такву понуду (тзв. <i>SIM only</i>), него се након тог периода обрачунава пуна цена претплате.</p>
<p>Члан 130.</p>	<p>Допунити став 3. са речима: „као и измена услова на veleпродајном тржишту“, тако да одредба гласи: „Крајњи корисник нема право да раскине уговор, без обавезе плаћања трошкова у вези са раскидом, када је једнострана измена услова последица законских и регулаторних промена, као и измена услова на veleпродајном тржишту.“</p>	<p>Као и на промену законских и регулаторних промена, тако и на услове на veleпродајном тржишту оператори не могу имати утицаја, те из тог разлога сматрамо да и у овом случају оператор не би требало да сноси последице раскида уговора без обавезе плаћања трошкова, имајући у виду да су измене услова уговора у том случају такође последица околности изван контроле самог оператора. Напомињемо да услуге на које утичу промене на veleпродајном тржишту нису услуге из основног пакета услуга које се пружају претплатнику (позиви, SMS поруке и приступ интернету), већ чине услуге чије су цене дефинисане општим ценовником оператора (као што су међународни позиви и роинг). Сматрамо да је потребно допунити одредбу на предложени начин како би се избегла ситуација да корисници траже раскиде уговора због промена цена међународних позива за одређену земљу, иако то искључиво зависи од цене терминације иностраних оператора, на</p>

		које домаћи оператори немају никаквог утицаја.
<p>Члан 132.</p>	<p>Предлажемо да се задржи решење из тренутно важећег ЗЕК-а, тако да сваки оператор евидентиран у регистру оператора самостално одговара за испуњавање својих обавеза у складу са законом. У том смислу, потребно је изменити формулацију става 2. тако да на приговор корисника одговара оператор који пружа услугу са додатом вредношћу, без учешћа оператора јавне комуникационе мреже као посредника у преписци поводом приговора између оператора који пружа услугу са додатом вредношћу и крајњег корисника.</p> <p>Уколико је уочено да крајњи корисници немају информацију на који начин да упуте приговор оператору услуге са додатом вредношћу, предлажемо да се овај члан допуни новим ставом који гласи:</p> <p>„Оператор који пружа услугу са додатом вредношћу је по извршеној активацији услуге са додатом вредношћу у обавези да обавести корисника о условима пружања</p>	<p>У члану 132. који уређује услуге са додатом вредношћу прописано је да оператор јавне комуникационе мреже који преноси услуге са додатом вредношћу, је у обавези да прослеђује приговоре крајњег корисника у вези са услугом са додатом вредношћу и да на тај начин буде посредник у вези са услугом коју он не пружа.</p> <p>Истичемо да ова одредба суштински мења досадашње односе између оператора на тржишту и ослобађа оператора који је евидентиран за пружање услуга са додатом вредношћу од обавезе пријема приговора од стране корисника и достављање одговора корисницима у складу са законом дефинисаним роковима. На тај начин се та обавеза пребацује на оператора јавне комуникационе мреже што доводи до несклада у односима између оператора на тржишту, и врши се дискриминација оператора који су инвестирали значајна средства у развој својих мрежа. Истичемо да су и оператори који пружају услуге са додатом вредношћу</p>

	услуге и адреси за доставу приговора на услугу коју он пружа“.	<p>такође оператори са истим правима и обавезама као и оператори јавних комуникационих мрежа.</p> <p>Као решење за подизање степена заштите крајњих корисника у вези са услугама са додатом вредношћу, предлагемо да се пропише обавеза за оператора услуге са додатом вредношћу да обавести кориснике о свим условима пружања услуге као и о адреси за пријем приговора за услугу коју пружа.</p>
<p>Члан 136.</p>	<p>Предлажемо измену става 1. и допуну члана новим ставовима 2-4 тако да гласе:</p> <p>„Оператор је дужан да рачун за услуге електронских комуникација крајњем кориснику пошаље или га учини доступним у електронској форми, односно у папирном облику у складу са одредбама овог члана.</p> <p>Уколико крајњи корисник има могућност за пријем рачуна у електронској форми, рачун за услуге електронских комуникација израђује се у електронском облику и оператор је дужан да га пошаље или учини доступним крајњем кориснику у електронској форми.</p>	<p>Сврха предлога је да се омогући издавање рачуна у електронском облику који би постао подразумевана форма рачуна за све кориснике, док би се у случају када крајњи корисник нема могућност за пријем рачуна у електронској форми или када то изричито захтева, исти достављао у папирном облику путем поште без накнаде. Сматрамо да би се предложеним решењем постигао баланс између потребе за даљом дигитализацијом пословања приликом пружања електронских комуникационих услуга, и са друге стране, потреба корисника који су навикли да примају рачуне у папирном облику, без икаквих додатних трошкова.</p>

	<p>У случају када крајњи корисник нема могућност за пријем рачуна у електронској форми или на изричити захтев крајњег корисника, исти ће бити достављен у папирном облику путем поште без накнаде.</p> <p>Оператори ће на погодан начин обавестити крајње кориснике о моделима издавања рачуна.“</p>	
--	--	--